

El sistema urbà

Índex

Definició de ciutat.....	2
Organització territorial de les ciutats.....	2
Evolució de la ciutat.....	2
Ciutats antigues	2
Ciutats clàssiques.....	3
Ciutats medievals.....	3
Ciutat renaixentista.....	3
Ciutat barroca	4
Ciutat colonial.....	4
Ciutat del S. XIX.....	4
Ciutat del S.XX.....	4
Morfologia urbana.....	4
Plànols urbans (dibuixos).....	4
Estructura urbana.....	5
Centre històric.....	5
Eixample.....	5
Àrea de negocis.....	5
Barris perifèrics.....	5
Funcions urbanes.....	5
Funcions principals.....	5
Funcions dominants.....	5
Problemes urbans.....	6
Transports i infraestructures.....	6
Proveïment.....	6
Medi ambient.....	6
La degradació de la biosfera.....	6
Problemes socials.....	6
Urbanisme.....	7
Urbanització: el paisatge urbà en el món.....	7
Ciutat i població.....	8
Les ciutats als països del nord.....	8
Les ciutats als països del sud.....	8

Definició de ciutat

La ciutat és un espai heterogeni en el qual trobem elements naturals, econòmics, socials, polítics i culturals.

CRITERIS PER DISTINGIR CIUTAT I POBLE

Pel **nombre d'habitants**: A Espanya a partir de 10.000 habitants es considera ciutat. Això varia depenent del país. Ja que depèn de la massa del país. *(No és el mateix Japó que Suècia).*

Es considera ciutat quan hi ha un **predomini del sector secundari o terciari** per sobre el sector primari.

Segons l'**organització de l'espai**. Segons la influència que exerceixen en el seu entorn immediat.

Creixement: Si està en constant creixement. *(No s'utilitza molt ja que les ciutats també entren en recessió).* L'expansió de la ciutat és major que la dels pobles.

Organització territorial de les ciutats

La xarxa urbana d'un territori pot ser concentrada, regular o bé aleatòria.

Segons la influència al territori podem parlar d'una jerarquia urbana.

- Àrea Urbana
 - Palamós
- Ciutat Central o Capitals de província o de comarca.
 - Girona
- Metròpolis regionals.
 - Sevilla, València, Bilbao...
- Metròpolis estatals.
 - Madrid i Barcelona
- Àrea metropolitana (són petites ciutats o pobles que es troben al voltant de les grans ciutats.)
 - Barcelona, Madrid, Sevilla, València, Saragossa i Bilbao
- Conurbació (tres ciutats amb les seves àrees urbanes que s'han agrupat)
 - Cadis-San Fernando-Puerto de Sta. María
- Megalòpoli. (800 km de continu urbà que va de Boston a Washington, són ciutats que es van tocant i estan connectades entre si)
 - Boswash.

Evolució de la ciutat

Ciutats antigues

El concepte ciutat neix fa 11.000 anys. Les primeres comunitats són agrícoles.

Una de les primeres grans ciutats es troba a Turquia (Çatal Huyük). Era un conglomerat d'edificis per protegir-se del exterior. Al voltant de les cases hi havia els camps.

Les primeres grans ciutats es troben a Egipte, són ciutats desordenades. Neix el concepte de urbà.

Ciutats clàssiques

Ciutats gregues

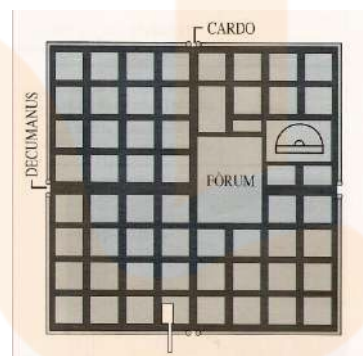
L'organització de les ciutats entra amb els grecs. Aquestes ciutats tenien una part alta (acròpolis), la zona secundària on hi havia l'àgora i a partir d'aquí hi hauria les cases, les cases eren desordenades, adaptant-se al relleu.

A la ciutat de Milet, després d'una destrucció de la ciutat, es va remodelar la ciutat de manera ordenada en forma de quadricula. Els edificis importants continuaven estant al centre. Les defenses estaven construïdes al istme de la península per protecció.

Ciutats romanes

Els romans adaptaran aquesta idea. En principi l'utilitzaran pels 'castros' (campaments) amb finalitat militar, ja que movien a molta gent. Per això alhora de muntar els campaments ho havien de fer de manera organitzada.

Amb el temps, alguns campament es van anar convertint en ciutats i a partir d'aquell moment, les ciutats van passar a organitzar-se amb aquesta estructura, a partir dels dos carrers principals (establerts per la llum solar)

Ciutats medievals

Quan la legió romana cau la gent torna al camp i cau en el sistema feudal.

Es creen ciutats, molt més petites, molt desordenades (mes les musulmanes que les cristianes)

El centre de les ciutats cristianes o musulmanes estaven al voltant de l'església o la mesquita. Al voltant de llocs religiosos o importants.

Les ciutats cristianes eren més centralitzades en canvi les musulmanes eren més disperses.

Les ciutats medievals anaven empentint-se i concentrant-se. La gent havia marxat i els que quedaven agafaven les pedres dels edificis abandonats i les aprofitaven per ampliar les cases.

Ciutat renaixentista

En aquest moment les ciutats tornen a ser importants. La gent benestant marxen del camp i sen va a les ciutats. A les ciutats comencen a concentrar-se edificis de nobles etc...

Els renaixentistes comencen a pensar l'ordre de les ciutats, torna a néixer la idea d'urbanisme.

Es va pensar una ciutat en forma radial. Les muralles canvien, ja no son altes sinó que passen a ser murs molt amples i baixos. (per evitar l'impacte dels canons). Les puntes de les muralles

era per col·locar i atacar amb els canons de dins cap a fora. Això feia que fos molt difícil entrar a la ciutat a menys que no t'apropessis el suficient.

Ciutat barroca

Amb l'arribada dels nobles o reis amb gran poder adquisitiu fa que la ciutat canviï. Les persones que tenien gran poder adquisitiu volien mostrar el seu poder i la seva riquesa i comencen a destruir els barris pobres per construir avingudes, i palaus amb grans jardins.

Ciutat colonial

Aquest model de ciutat es reproduirà a les ciutats colonials.

Al centre hi haurà la plaça i als extrems el palau del governador i l'església. Al voltant els edificis principals i a partir d'aquí cap enfora hi havia les cases i edificis.

Reproduiran els models espanyols a les grans ciutats

Ciutat del S. XIX

Es dona el creixement de les ciutats. Hi ha l'industrialització i les ciutats augmenten.

La gent marxa del camp i va a les ciutats. S'instal·len a les zones més pobres donant vida a les zones més pobres i més barates.

La gent amb més diners s'instal·len a les afores amb tranquil·litat o en els seus palaus.

Quan ja no hi quep més gent, la gent passa a viure a les afores de les muralles.

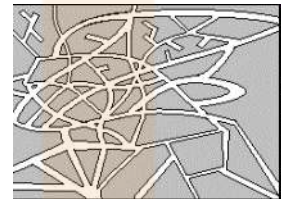
Ciutat del S.XX

Morfologia urbana

Trama urbana: Conjunt de carrers i la seva distribució en l'espai urbà.

Plànols urbans (dibuixos)

Irregular: Plànols sense cap ordre concret. Els carrers estan dibuixats segons les necessitats que han respòs en alguna altra època. Es troben en els nuclis antics de les ciutats (en general). Té funció comercial.

Quadriculat (ortogonal): També s'anomena ipodàmic. Es troba a les zones de l'eixample, quan al segle XIX i XX les ciutats creixen. Primer hi va a viure la burgesia. Tindrà funció residencial i comercial.

Radiocèntric: tots els carrers de la ciutat van en forma radial cap al centre. Al centre es troben llocs claus.

Lineal: els carrers s'adapten a la ciutat. Ex: un riu que marca la manera de créixer una ciutat.

Estructura urbana.

Diferents espais urbans segons les funcions que s'hi desenvolupen.

Centre històric.

Correspon al casc antic, habitualment el centre de la ciutat.

Plànol sovint irregular amb carrers estrets i cases desordenades.

Edificis principals de caire històric i patrimoni artístic. Inicialment barri degradat i residència dels emigrants.

Actualment rehabilitats, s'han convertit en barris d'oci, cultura i comerç.

Eixample.

Construïts a finals del segle XIX, inicis del XX.

Plànol ortogonal amb carrers amples i regulars.

Destacada concentració d'activitat comercial, sovint s'han convertit en residència de les classes mitjanes.

Àrea de negocis.

CBD Central Business District.

Espai destinat a edificis que allotgen les oficines de les principals empreses i activitats financeres i comercials.

Són espais amb edificis moderns. Intenten reunir tota l'activitat econòmica de la ciutat.

Normalment es construeixen en barris antics, en desús que es modernitzen de cop.

Sovint prop de les grans vies de comunicació. Destaquen els seus edificis alts i moderns.

Barris perifèrics.

- Polígons d'habitatges. Barris dormitoris (blocs de pisos ordenats i semblants).
- Zones residencials. Ciutats jardí (habitatges unifamiliars amb jardí)
- Barraquisme. Barris marginals d'autoconstrucció de la immigració o exclusió social.
- Polígons industrials. A la perifèria urbana des dels anys 70 del segle XX. Abans es construïen al mig del poble o ciutat.
- Zones de serveis. Dedicades a l'oci, a l'esport, transport... (a les afores)

Funcions urbanes

Funcions principals

Residencial: una ciutat ha de garantir que tots els seus habitants tinguin els serveis mínims

Econòmica

Funcions dominants

Industrial: Aquella ciutat on s'han centralitzat varies indústries. (*ciutat de la moda: Milan*).

Administrativa: Aquelles ciutat que tenen un caràcter administratiu molt marcat (tant polític com econòmic). Hi ha les principals seus dels llocs governamentals . (*Capital administrativa: Brussel·les*).

Turística i de lleure: Ciutat on la principal activitat és el turisme i lleure. (*Barcelona*).

Militar: Ciutats que tenen un equipament militar important. Amb molta infraestructures militars. (*Cartagena, Saragossa*)

Cultural i religió: Ciutats que siguin referents en religió. Que destaquin per sobre les altres en el tema de la religió (*la Meca*) .

Problemes urbans

Transports i infraestructures

Infraestructures viàries: Al créixer la ciutat, cada cop és més difícil arribar al centre i s'han de fer infraestructures per evitar embussos. (*A BCN: les rondes*)

Equipaments: Els equipament necessaris s'han d'instal·lar en els llocs que creixen, en llocs on la gent ho necessiti. (*No es posaran més hospitals als centres. Hospitals, escoles...*)

Proveïment

Aliments: Les ciutats tenen un lloc on s'acumula l'arribada de mercaderies i les petites furgonetes fan el repartiment. Així garanteixen que a tothom li arribi els aliments.

Aigua i fonts d'energia: S'ha de garantir que tothom tingui aigua i energia i l'ús d'aquesta.

Medi ambient

Contaminació atmosfèrica i acústica: Les ciutats han deixat enrere la natura que formava part d'ella, s'han convertit en llocs de asfalt i mur. No hi queda natura i l'aire està molt contaminat.

Residus urbans: RSU. Residus que genera la mateixa població de la ciutat. Les ciutats han començat a separar la brossa. RRR

La degradació de la biosfera

Eliminació de residus:

Incineradores: Els residus que poden ser cremats es converteixen en cendra i desapareixen. L'aire que surt de la xemeneia es tracta i el fum que surt és bastant net.

Abocadors: antigament contaminava el sòl on hi havia els residus i actualment tenen un impermeable que redueix la contaminació del sòl. Avui en dia els abocadors no estan massa regulats (a Espanya) i això provoca plagues, males olors etc...

El problema dels abocadors és l'espai físic.

Problemes socials

L'acumulació de gent fa que la condició de vida no sigui la més òptima.

Atur: A les ciutats es registren les taxes més lates d'atur.

Bosses de pobresa: “Quart món”. Pobres dins el món ric. *Homeless*. Hi ha països que ho tenen mig controlat mentre que altres això suposa un gran problema.

Manca d’habitatges: Accedir a un habitatge es molt car. Un habitatge de protecció social és més senzill. Un habitatge de protecció social és un habitatge amb certes condicions i per tant rebaixat de preu.

Drogoaddicció: És un problema d’abast total. Aquestes situacions extremes fa augmentar la compra-venda d’aquesta addicció.

“Estrès urbà”: La gent de ciutat tendeix a viure en un estrès constant. Addicció al rellotge. S’intenta arreglar amb les segones residències.

Urbanisme

Conjunt de procediments destinats a ordenar i planificar l’estructura urbana i a controlar la utilització del sòl urbà.

L’objectiu és donar resposta a les necessitats actuals i futures, de tipus funcional o estètic, dels habitants de la ciutat.

Per aquests motius els ajuntaments creen plans urbanístics.

Els preus de les zones urbanes varien segons el seu ús.

PLANS URBANÍSTICS

Plans generals: ordenar tot un terme municipal .

Plans parcials: s’elaboren per a àrees determinades dins l’espai urbà.

El valor del sòl: limitat i inamovible.

ESPECULACIÓ: Dret de vendre en el millor moment segons l’objecte que es vengui i al preu que vulgui. Si es ven amb prevaricació ja no és legal. (informació prèvia a la venda)

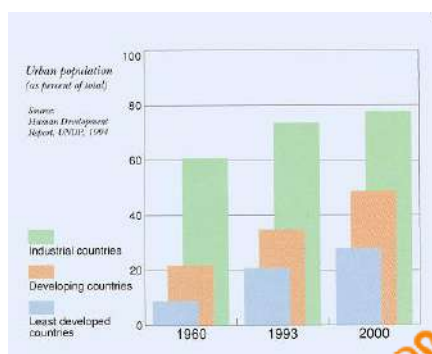
Més a prop del centre preus més elevats. Quan el terreny és més lluny del centre menys car.

Urbanització: el paisatge urbà en el món

Urbanització: Tendència de la població d’un territori a residir en àrees urbanes.

Taxa d’urbanització: és el percentatge de població d’un territori que viu en àrees urbanes.

Actualment estem patint una urbanització dels països subdesenvolupats.

Ciutat i població

Actualment als països subdesenvolupats estan creixent grans ciutats però sense tenir un pla urbanístic, organització. Els països més desenvolupats la població s'ha estancat i reduït.

Les ciutats als països del nord

Les ciutats europees

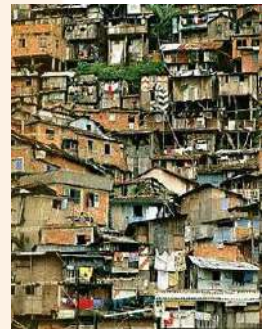
Ciutats nordamericanes

Al centre hi ha els centres de negoci. Al costat hi haurà la part industrial, i els barris residencials es troben a les afores.

Les ciutats als països del sud

Hi ha un urbanisme desorganització. Es creen getos. Els getos es creen al costat de la ciutat. Mostren la pobresa absoluta.

L'espai urbà de Catalunya (powerpoint)

El primer espai urbà es Barcelona (àrea metropolitana amb més de la meitat de la població)

El segon es la zona costanera, l

Després, tres focus provincials: Girona, Lleida i Tarragona-Reus.